

RECHTSHERSTEL

Wat konden die ontevreden vrijgelaten delinquenten doen? Waren zij van mening dat het Beheersinstituut niet te verdedigen beslissingen had genomen, dan gingen zij bij de voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in beroep. Het Beheersinstituut had bijvoorbeeld vaak gebruik gemaakt van de in het vorige hoofdstuk vermelde, uit mei '46 daterende beschikking van de ministers Kolfshoten en Liefinck waarbij o.m., behalve kostbaarheden en zeldzaamheden, alle huisraad van politieke delinquenten ten behoeve van de staat was gevorderd, maar wat was 'huisraad', wat waren 'kostbaarheden en zeldzaamheden'? Fietsen, vaartuigen, Perzische tapijten, winkelinventarissen, inventarissen van artsen en tandartsen, muziekinstrumenten, kantoormachines, antiek meubilair en fototoestellen werden door het Beheersinstituut als huisraad beschouwd – kostbaarheden of zeldzaamheden waren ze in elk geval niet. Begrijpelijk is het dat de vrijgelaten delinquenten menigmaal van mening waren dat het Beheersinstituut het begrip 'huisraad' wel heel ver had uitgerekt. Talrijke gedingen vloeiden hieruit voort.

Zo bleek in '47 aan een vrijgelaten delinquent dat het Beheersinstituut zijn Bechstein-vleugel had verkocht aan een Joodse zangeres die in '42 naar Zwitserland was ontkomen en wier gehele inboedel, inclusief haar piano en haar vleugel, door de bezetter was geroofd. De delinquent tekende beroep aan bij de voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel, Gerbrandy. Deze wees het beroep af. Voor de zangeres was de vleugel onmisbaar, voor de delinquent niet en hij overwoog verder,

'dat nu een vleugelpiano wel pleegt te zijn een kostbaar artikel en inzonderheid een Bechstein-vleugel (gelijk algemeen bekend is) niet behoort tot de goedkope meubelen, doch dat een vleugelpiano die, gelijk het onderhavige instrument, in serie gemaakt wordt, geen zeldzaamheid is; dat een vleugelpiano derhalve geacht moet worden te vallen onder het begrip 'meubelen' of 'huisraad', als bedoeld in artikel 571 Burgerlijk Wetboek.'

Zoveel klachten kwamen er, vooral in '47 en '48 toen de meeste politieke delinquenten weer in vrijheid werden gesteld, dat besloten werd, de rechtsprekende instantie, t.w. de voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel, te ontlasten. Er werden in oktober '48 achttien z.g. Commissies Beheersconflicten ingesteld, elk bestaande uit een voorzitter

Beheersinstituut in de periode 1 augustus 1945–31 december 1946' (11 maart 1947), p. 44 (ARA, NBI, 144).

¹ Uitspraak d.d. 8 april 1948, *Rechtsherstel*, II, p. 621.